

Naam deelproject	SCA20004 – Herziening Standaard 4400 (vervolgproject)
Status	Definitief
Datum	16 december 2021

Project team

Projectsponsor : [nog te bepalen]
 Projectleider : Lonneke van Ierland (NBA)
 Teamleden : Karen Bastings (SCA), René Ewals (commissie beroepsregels NOREA), Frans de Groot (SCA), Marcel Koestering (commissie MKB), Shurmine Landbrug (NBA)

Het project wordt uitgevoerd door het bureau van de NBA onder verantwoordelijkheid van de Subcommissie Assurance (SCA). Het project is een vervolg op het eerdere deelproject ‘*Verschillenanalyse Standaard 4400 en herziene ISRS 4400*’ (SCA 20004). In dit project wordt samengewerkt met NOREA, die Richtlijn 4401 ‘*Specifieke werkzaamheden m.b.t. informatietechnologie*’ hanteert.

Aanleiding

De IAASB heeft een herziening uitgebracht van de International Standard on Related Services (ISRS) 4400 *Agreed-upon procedures engagements*. De Revised ISRS gaat in voor opdrachten die zijn overeengekomen op of na 1 januari 2022.

Per 1 januari 2018 is Standaard 4400N *Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden* ingegaan (vrijwillige implementatie was eerder toegestaan). Nederland heeft hiermee vooruitgelopen op een herziening door de IAASB. Standaard 4400N is een specifiek Nederlandse standaard die is opgesteld omdat de voorgaande versie in de praktijk tot onduidelijkheden leidde. Zo kwam in uitspraken van de Accountantskamer regelmatig naar voren dat de accountant door het trekken van conclusies zekerheid heeft verschaft (‘assurance’).

In een eerder deelproject is een verschillen analyse verricht tussen Standaard 4400N en de Revised ISRS 4400. Hieruit volgde dat het nodig is om Standaard 4400N te herzien. Er is gekozen voor het vertalen en implementeren van de Revised ISRS 4400 omdat hiermee de aansluiting op de standaard van de IAASB het beste is gewaarborgd.

Op hoofdlijnen zijn de verschillen tussen de Revised ISRS 4400 en Standaard 4400N beperkt. Diverse nieuwe onderwerpen in de Revised ISRS 4400 staan al in Standaard 4400N. Beide standaarden beogen een vergelijkbare uitvoering van de opdracht en rapportage. In de uitwerking zijn echter wel diverse verschillen, zoals de plaats in de standaard (een vereiste of toelichtende A-paragraaf) en de omschrijving. Verder is de Revised ISRS 4400 uitgebreider dan Standaard 4400N door meer toelichtingen in de A-paragrafen.

Doelstelling

Het implementeren van de Revised ISRS 4400 per 1 januari 2023 door vertaling van de Revised ISRS 4400. Hierbij wordt nagegaan of bepaalde specifieke Nederlandse aanpassingen nodig zijn met betrekking tot:

- de rol van de beoogde gebruikers
 In de Revised ISRS 4400 gebeurt afstemming vooral met de opdrachtgever. In de huidige Standaard 4400N is de rol van de beoogde gebruiker duidelijker en explicieter. Uitgangspunt is dat de rol van de beoogde gebruikers in de herziene Standaard 4400 beter naar voren

moet komen dan in de Revised ISRS 4400¹. De beoogde gebruikers zijn er verantwoordelijk voor om aan te geven wat de uit te voeren werkzaamheden zijn en deze dienen dan ook expliciet met hen te worden afgestemd/overeengekomen. Verder kunnen hiermee ook onduidelijkheden over de aard van de opdracht worden voorkomen (geen assurance-opdracht).

- de omschrijving van de opdracht (Zie Par. 4 t/m 6 Revised ISRS 4400): eventueel ter verduidelijking toevoegen dat een samenvatting van de bevindingen past binnen de opdracht. In de Revised ISRS 4400 komt dit namelijk pas onder de paragraaf over de rapportage aan de orde (Zie Par. 32 ISRS 4400).
- eventuele andere vereisten zoals over fraude/niet naleving van wet- en regelgeving (Zie Par. 31 Standaard 4400N). De eventuele aanpassingen zijn eerder geïnventariseerd (Zie bijlage 3 van de notitie d.d. 22 maart 2021 'Analyse Revised ISRS 4400 en Standaard 4400N').

Impactanalyse

Het is van belang om duidelijk bij de leden aan te geven waarom Standaard 4400N wordt aangepast, vooral omdat de standaard sinds 1 januari 2018 is ingegaan. De nieuwe internationale standaard is op onderdelen anders dan de Nederlandse standaard waardoor deze moet worden aangepast (vergelijk de laatste alinea onder 'Aanleiding'). Met name voor accountants werkzaam bij kleine accountantspraktijken kan een nieuwe wijziging van de Standaard belastend zijn.

Een belangrijke wijziging betreft de omschrijving van de opdracht en een daarop aansluitende formulering in het rapport van bevindingen. De verwachting is dat deze omschrijvingen duidelijker zijn voor zowel de beoogde gebruiker als de accountant:

- De omschrijving '*uitspraak op onderdelen*' in de huidige Standaard 4400N (Par. 5) komt in de Revised ISRS 4400 niet voor en komt te vervallen. Wel is een samenvatting van de bevindingen mogelijk (zie Par. 30 Revised ISRS 4400), hetgeen leidt tot een vergelijkbare rapportage. Bijvoorbeeld '*Bij de acht onderzochte betalingen van onkosten aan de directie zijn de interne richtlijnen gevolgd.*'
- In plaats van dat '*geen uitspraak over object in zijn totaliteit wordt gedaan*' (Par. 5 Standaard 4400N) wordt aan het rapport van bevindingen toegevoegd dat geen assurance-opdracht is uitgevoerd (zie Par. 4, 6, 30 (i) en (j) en Revised ISRS 4400).

Inpassing in de huidige regelgeving

Herziening van de huidige Standaard 4400N uit de NV COS.

Organisatorische knelpunten

De beoogde ingangsdatum van de herziene Standaard 4400 is 1 januari 2023, terwijl de Revised ISRS ingaat voor opdrachten die zijn overeengekomen op of na 1 januari 2022. Dit wordt niet gezien als een knelpunt omdat op hoofdlijnen de verschillen tussen de huidige Standaard 4400N en de Revised ISRS 4400 beperkt zijn en beide standaarden een vergelijkbare uitvoering van de opdracht en rapportage beogen.

Inhoudelijke knelpunten

In de huidige ISRS 4400 staat '*no assurance is expressed*' in de omschrijving van de opdracht (zie Par. 5 ISRS 4400). In de ingetrokken Standaard 4400 was dit vertaald als '*wordt geen zekerheid verschaft*'. Deze passage leidde tot onduidelijkheid. De Engelstalige tekst geeft beter aan dat de accountant geen zekerheid geeft, maar dat de gebruiker wel bepaalde waarde hieraan kan ontlelen. Dit is een aandachtspunt bij de vertaling van de revised ISRS 4400. De formulering van deze passage in de

¹ In Par. A11 van de Revised 4400 wordt wel onderkend dat de 'engaging party' meerdere partijen kan omvatten, zoals de beoogde gebruiker of een regelgevend orgaan.

Revised ISRS 4400 is gewijzigd ten opzichte van de huidige ISRS 4400, namelijk *‘does not expressing an opinion or an audit conclusion’* (Par. 6 Revised ISRS 4400). Mogelijk kan hier aangesloten worden op een vergelijkbare passage in Standaard 4416N (Par. 43, onderdeel i): *‘een vermelding dat er geen assurance-opdracht uitgevoerd is waardoor geen oordeel of conclusie wordt verstrekt met betrekking tot de subsidieverantwoording’*.

Stakeholders

- Openbaar accountants, waarbij specifiek aandacht voor accountants werkzaam in kleinere accountantspraktijken (via commissie MKB; zie ‘Impactanalyse’)
- Intern- en overheidsaccountants
- IT-auditors (via NOREA)
- Beoogde gebruikers, het is echter lastig om ‘de gebruiker’ te identificeren omdat zij niet zijn vertegenwoordigd als groep. Wel kan gebruik worden gemaakt van de ervaringen van de werkgroep Controleprotocollen (COPRO) met afstemming van protocollen met beoogde gebruikers van rapporten van bevindingen zoals ministeries (subsidieregelingen)

Projectplanning

Fasering	Planning (beoogd)	Planning (uiterlijk)
Goedkeuring projectplan door SCA	15 december 2021	
Goedkeuring Projectplan door ACB	16 december 2021	
	Jaar 2022	Jaar 2022
Stappen vóór consultatie:		
Projectplan ter info naar Bestuur	18 januari	
Aanvang project SCA	januari	
Evt voorleggen eerste concept standaard door SCA /afstemming met stakeholders	(6 april)	(11 mei)
Evt voorleggen eerste concept standaard door ACB	(21 april)	(19 mei)
Goedkeuring (aangepaste) concept standaard door SCA	11 mei	15 juni
Goedkeuring (aangepaste) concept standaard door ACB	19 mei	16 juni
Goedkeuring concept standaard door Bestuur	7 juni	5 juli
Consultatie	juni – medio augustus	Juli - medio september
Stappen na consultatie:		
Verwerking consultatie	Augustus-september	September-oktober
Goedkeuring concept standaard door SCA	5 oktober	2 november
Goedkeuring concept standaard door ACB	13 oktober	10 november
Goedkeuring concept standaard door Bestuur	8 november	6 december
Implementatiedatum	1 januari 2023	1 januari 2023

Samenwerking met NOREA: de projectplanning loop ongeveer gelijk aan de goedkeuringen die ook binnen NOREA moeten worden gegeven.

Overige opmerkingen

-